

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 07/07/2015.
Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys
ar gyfer y Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011, ATODLEN 11. (See end of Document for details)

ATODLEN 11

(a gyflwynwyd gan adran 120)

TRIBIWNLYS Y GYMRAEG

RHAN 1

NIFER AELODAU'R TRIBIWNLYS

Aelodau wedi ymgymhwysu yn y gyfraith

- (1) Rhaid i Weinidogion Cymru o bryd i'w gilydd ddyfarnu nifer yr aelodau sydd wedi ymgymhwysu yn y gyfraith y mae'r Tribiwnlys i'w cael.
- (2) Rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r Llywydd cyn pennu'r nifer hwnnw.
- (3) I'r graddau y mae'n ymarferol gwneud hynny, rhaid i Weinidogion Cymru sicrhau bod nifer y personau sy'n gwasanaethu fel aelodau o'r Tribiwnlys ac sydd wedi ymgymhwysu yn y gyfraith yn hafal i'r nifer a bennir o dan y paragraff hwn.

Gwybodaeth Cychwyn

- I1** Atod. 11 para. 1 ddim mewn grym ar Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 156(2)**
I2 Atod. 11 para. 1 mewn grym ar 7.1.2014 gan O.S. 2013/3140, **ergl. 2(k)**

Aelodau lleyg

- (1) Rhaid i Weinidogion Cymru o bryd i'w gilydd bennu nifer yr aelodau lleyg y mae'r Tribiwnlys i'w cael.
- (2) Rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r Llywydd cyn pennu'r nifer hwnnw.
- (3) I'r graddau y mae'n ymarferol gwneud hynny, rhaid i Weinidogion Cymru sicrhau bod nifer y personau sy'n gwasanaethu fel aelodau lleyg o'r Tribiwnlys yn hafal i'r nifer a bennir o dan y paragraff hwn.

Gwybodaeth Cychwyn

- I3** Atod. 11 para. 2 ddim mewn grym ar Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 156(2)**
I4 Atod. 11 para. 2 mewn grym ar 7.1.2014 gan O.S. 2013/3140, **ergl. 2(k)**

RHAN 2

PENODI

Y Llywydd

- (1) Dim ond os yw'r person yn bodloni'r canlynol y caiff Gweinidogion Cymru benodi person yn Llywydd—
  - (a) yr amod cymhwystra penodiad barnwrol ar sail 10 mlynedd, a

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 07/07/2015.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011, ATODLEN 11. (See end of Document for details)

- (b) unrhyw amodau eraill sy'n gymwys i'r penodiad ac a bennir yn y rheoliadau penodi.
- (2) Ond ni chaiff Gweinidogion Cymru benodi person yn Llywydd os yw'r person—
- (a) wedi ei anghymhwyso rhag bod yn aelod o'r Tribiwnlys ar sail cyflogaeth neu anaddasrwydd, neu
  - (b) wedi ei anghymhwyso rhag ei benodi'n Llywydd ar sail oedran, penodiad blaenorol neu ddiswyddiad blaenorol.
- (3) Mae Rhan 2 o Ddeddf Tribiwnlysoedd, Llysoedd a Gorfodaeth 2007 yn gymwys ar gyfer dyfarnu a yw person yn bodloni'r amod cymhwystra penodiad barnwrol ar sail 10 mlynedd fel pe bai'r paragraff hwn yn ddarpariaeth statudol (o fewn ystyr adran 50 o'r Ddeddf honno).

Gwybodaeth Cychwyn

I5 Atod. 11 para. 3 ddim mewn grym ar Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 156(2)**

I6 Atod. 11 para. 3 mewn grym ar 7.1.2014 gan O.S. 2013/3140, **ergl. 2(k)**

Aelodau wedi ymgymhwyso yn y gyfraith

- 4 (1) Dim ond os yw person yn bodloni'r canlynol y caiff Gweinidogion Cymru benodi person yn aelod wedi ymgymhwyso yn y gyfraith—
- (a) yr amod cymhwystra penodiad barnwrol ar sail 5 mlynedd,
  - (b) unrhyw amodau eraill sy'n gymwys i'r penodiad ac a bennir yn y rheoliadau penodi.
- (2) Ond ni chaiff Gweinidogion Cymru benodi person yn aelod wedi ymgymhwyso yn y gyfraith os yw'r person—
- (a) wedi ei anghymhwyso rhag bod yn aelod o'r Tribiwnlys ar sail cyflogaeth neu anaddasrwydd, neu
  - (b) wedi ei anghymhwyso rhag ei benodi yn aelod wedi ymgymhwyso yn y gyfraith ar sail oedran, penodiad blaenorol neu ddiswyddiad blaenorol.
- (3) Mae Rhan 2 o Ddeddf Tribiwnlysoedd, Llysoedd a Gorfodaeth 2007 yn gymwys ar gyfer dyfarnu a yw person yn bodloni'r amod cymhwystra penodiad barnwrol ar sail 5 mlynedd fel pe bai'r paragraff hwn yn ddarpariaeth statudol (o fewn ystyr adran 50 o'r Ddeddf honno).

Gwybodaeth Cychwyn

I7 Atod. 11 para. 4 ddim mewn grym ar Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 156(2)**

I8 Atod. 11 para. 4 mewn grym ar 7.1.2014 gan O.S. 2013/3140, **ergl. 2(k)**

Aelodau lleyg

- 5 (1) Dim ond os yw person yn bodloni unrhyw amodau sy'n gymwys i'r penodiad a bennir mewn rheoliadau penodi y caiff Gweinidogion Cymru benodi person yn aelod lleyg.
- (2) Ond ni chaiff Gweinidogion Cymru benodi person yn aelod lleyg—

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 07/07/2015.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011, ATODLEN 11. (See end of Document for details)

- (a) os yw'r person wedi ei anghymhwyso rhag bod yn aelod o'r Tribiwnlys ar sail cyflogaeth neu anaddasrwydd,
- (b) os yw'r person wedi ei anghymhwyso rhag ei benodi'n aelod lleyg ar sail oedran, penodiad blaenorol neu ddiswyddiad blaenorol, neu
- (c) os gellid penodi'r person yn aelod o'r Tribiwnlys sydd wedi ymgymhwyso yn y gyfraith.

Gwybodaeth Cychwyn

I9 Atod. 11 para. 5 ddim mewn grym ar Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 156(2)**

I10 Atod. 11 para. 5 mewn grym ar 7.1.2014 gan O.S. 2013/3140, **ergl. 2(k)**

Tâl cydnabyddiaeth etc

- 6
- (1) Caiff Gweinidogion Cymru dalu tâl cydnabyddiaeth i aelodau'r Tribiwnlys.
  - (2) Caiff Gweinidogion Cymru dalu lwfansau (gan gynnwys lwfansau teithio a lwfansau cynhaliaeth, ond heb fod yn gyfyngedig iddynt) ac arian rhodd i aelodau'r Tribiwnlys.
  - (3) Caiff Gweinidogion Cymru dalu—
    - (a) pensiynau i bersonau a fu'n aelodau o'r Tribiwnlys, neu mewn cysylltiad â hwy, a
    - (b) symiau ar gyfer darparu pensiynau, neu tuag at ddarparu pensiynau, i bersonau a fu'n aelodau o'r Tribiwnlys, neu mewn cysylltiad â hwy.

Gwybodaeth Cychwyn

I11 Atod. 11 para. 6 ddim mewn grym ar Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 156(2)**

I12 Atod. 11 para. 6 mewn grym ar 7.1.2014 gan O.S. 2013/3140, **ergl. 2(k)**

Telerau penodi

- 7
- (1) Mae aelod o'r Tribiwnlys yn dal ei swydd yn ddarostyngedig i delerau ei benodiad.
  - (2) Ond mae hynny'n ddarostyngedig i ddarpariaethau eraill yr Atodlen hon.

Gwybodaeth Cychwyn

I13 Atod. 11 para. 7 ddim mewn grym ar Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 156(2)**

I14 Atod. 11 para. 7 mewn grym ar 7.1.2014 gan O.S. 2013/3140, **ergl. 2(k)**

Cyfnod y penodiad

- 8
- (1) Mae person a benodir yn aelod o'r Tribiwnlys yn aelod (yn rhinwedd y penodiad hwnnw) am 5 mlynedd.
  - (2) Ond, os yw'n angenrheidiol neu'n hwylus yn nhyb Gweinidogion Cymru, caiff Gweinidogion Cymru benodi person yn aelod wedi ymgymhwyso yn y gyfraith neu'n aelod lleyg o'r Tribiwnlys am gyfnod sy'n llai na 5 mlynedd.
  - (3) Mae'r paragraff hwn yn ddarostyngedig i Ran 3 o'r Atodlen hon.

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 07/07/2015.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011, ATODLEN 11. (See end of Document for details)

Gwybodaeth Cychwyn

I15 Atod. 11 para. 8 ddim mewn grym ar Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 156(2)**

I16 Atod. 11 para. 8 mewn grym ar 7.1.2014 gan O.S. 2013/3140, **ergl. 2(k)**

Rheoliadau penodi

- 9 (1) Caiff Gweinidogion Cymru, drwy reoliadau, wneud darpariaeth ynghylch penodi aelodau'r Tribiwnlys ("rheoliadau penodi").
- (2) Caiff rheoliadau penodi, ymysg pethau eraill, wneud darpariaeth ynghylch unrhyw un neu ragor o'r materion canlynol—
- (a) yr egwyddorion i'w dilyn wrth wneud unrhyw benodiad i'r Tribiwnlys;
- (b) gwybodaeth o'r Gymraeg a hyfedredd ynddi y mae'n rhaid i aelodau'r Tribiwnlys feddu arnynt.
- (3) Caiff rheoliadau penodi, ymysg pethau eraill—
- (a) cymhwysu (gydag addasiadau neu hebddynt) unrhyw god ymarfer sy'n ymwneud â phenodiadau i gyrff cyhoeddus, neu
- (b) gwneud darpariaeth arall sy'n ymwneud ag unrhyw god o'r fath.
- (4) Caiff rheoliadau penodi, ymysg pethau eraill, roi swyddogaethau i Weinidogion Cymru (yn ogystal ag i unrhyw berson arall), gan gynnwys swyddogaethau sy'n ymwneud ag arfer disgresiwn.

Gwybodaeth Cychwyn

I17 Atod. 11 para. 9 ddim mewn grym ar Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 156(2)**

I18 Atod. 11 para. 9 mewn grym ar 1.4.2012 gan O.S. 2012/969, **ergl. 2(l)**

RHAN 3

TERFYNU PENODIAD

Ymddiswyddo

- 10 (1) Caiff y Llywydd ymddiswyddo o'r Tribiwnlys os yw'n rhoi hysbysiad ysgrifenedig o'i fwriad i wneud hynny i Weinidogion Cymru heb fod yn llai na 3 mis cyn ymddiswyddo.
- (2) Caiff aelod wedi ymgymhwyso yn y gyfraith neu aelod lleyg o'r Tribiwnlys ymddiswyddo o'r Tribiwnlys os yw'n rhoi hysbysiad ysgrifenedig o'i fwriad i wneud hynny i Weinidogion Cymru heb fod yn llai na 2 fis cyn ymddiswyddo.

Gwybodaeth Cychwyn

I19 Atod. 11 para. 10 ddim mewn grym ar Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 156(2)**

I20 Atod. 11 para. 10 mewn grym ar 7.1.2014 gan O.S. 2013/3140, **ergl. 2(k)**

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 07/07/2015.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011, ATODLEN 11. (See end of Document for details)

Anghymhwyso rhag bod yn aelod

- 11 Mae person yn peidio â bod yn aelod o'r Tribiwnlys os yw'r person yn cael ei anghymhwyso rhag bod yn aelod o'r Tribiwnlys ar sail cyflogaeth neu anaddasrwydd.

Gwybodaeth Cychwyn

- I21** Atod. 11 para. 11 ddim mewn grym ar Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 156(2)**
I22 Atod. 11 para. 11 mewn grym ar 7.1.2014 gan O.S. 2013/3140, **ergl. 2(k)**

Diswyddo

- 12 (1) Caiff Gweinidogion Cymru ddiswyddo aelod o'r Tribiwnlys os yw Gweinidogion Cymru wedi eu bodloni—
- (a) nad yw'r person hwnnw'n ffit i barhau fel aelod o'r Tribiwnlys, neu
  - (b) nad yw'r person hwnnw'n gallu neu'n fodlon arfer ei ddyletswyddau fel aelod o'r Tribiwnlys.
- (2) Rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r Llywydd cyn diswyddo unrhyw aelod arall o'r Tribiwnlys.

Gwybodaeth Cychwyn

- I23** Atod. 11 para. 12 ddim mewn grym ar Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 156(2)**
I24 Atod. 11 para. 12 mewn grym ar 7.1.2014 gan O.S. 2013/3140, **ergl. 2(k)**

RHAN 4

ANGHYMHWYSO RHAG BOD YN AELOD NEU RHAG CAEL EI BENODI

Anghymhwyso rhag bod yn aelod: cyflogaeth

- 13 (1) Mae person yn cael ei anghymhwyso rhag bod yn aelod o'r Tribiwnlys ar sail cyflogaeth—
- (a) os yw'r person yn Aelod Seneddol;
  - (b) os yw'r person yn Aelod o Gynulliad Cenedlaethol Cymru;
  - (c) os yw'r person yn aelod o staff Llywodraeth Cynulliad Cymru;
  - (d) os yw'r person yn aelod o staff Comisiwn Cynulliad Cenedlaethol Cymru;
  - (e) os ef yw'r Comisiynydd;
  - (f) os ef yw'r Dirprwy Gomisiynydd;
  - (g) os yw'r person yn unrhyw aelod arall o staff y Comisiynydd; neu
  - (h) os yw'r person yn briod â pherson, neu'n bartner sifil i berson, sy'n dod o fewn paragraff (e), (f) neu (g).

Gwybodaeth Cychwyn

- I25** Atod. 11 para. 13 ddim mewn grym ar Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 156(2)**
I26 Atod. 11 para. 13 mewn grym ar 7.1.2014 gan O.S. 2013/3140, **ergl. 2(k)**

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 07/07/2015.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011, ATODLEN 11. (See end of Document for details)

Anghymhwysu rhag bod yn aelod: anaddasrwydd

- 14 (1) Mae person wedi ei anghymhwysu rhag bod yn aelod o'r Tribiwnlys ar sail anaddasrwydd os yw'r person—
- wedi ei ddyfarnu'n fethdalwr ac yn parhau i fod yn fethdalwr;
  - wedi cael gorchymyn rhyddhad o ddyled (o fewn ystyr Rhan VIIA o Ddeddf Ansolfedd 1986), a bod y cyfnod moratoriwm o dan y gorchymyn hwnnw'n parhau;
  - wedi gwneud trefniant gyda'i gredydwy'r a bod y trefniant yn parhau i fod mewn grym;
  - wedi ei gollfarnu yn y Deyrnas Unedig, Ynysoedd y Sianel neu ar Ynys Manaw o unrhyw dramgwydd a'i fod wedi cael dedfryd o garchar (boed yn ataliedig neu beidio) am gyfnod heb fod yn llai na thri mis heb gael yr opsiwn o ddirwy;
  - wedi ei anghymhwysu rhag bod yn aelod o gyngor bwrdeistref sirol neu gyngor sir yng Nghymru; neu
  - wedi ei anghymhwysu rhag bod yn gyfarwyddwr cwmni.
- (2) At ddibenion is-baragraff (1)(a) mae person yn parhau i fod yn fethdalwr—
- hyd oni chaiff y person ei ryddhau o fethdaliad, neu
  - hyd oni chaiff y gorchymyn methdalau a wnaed yn erbyn y person hwnnw ei ddiddymu.
- (3) At ddibenion is-baragraff (1)(c) mae trefniant person gyda'i gredydwy'r yn parhau i fod mewn grym—
- hyd onid yw'r person yn talu ei ddyledion yn llawn, neu
  - os yw'n hwyrach, hyd ddiwedd y cyfnod o bum mlynedd sy'n dechrau ar y diwrnod y mae telerau'r trefniant yn cael eu cyflawni.
- (4) Os bydd y cwestiwn a yw person wedi ei anghymhwysu rhag bod yn aelod o'r Tribiwnlys ar sail anaddasrwydd yn codi mewn perthynas â phenodi person yn aelod o'r Tribiwnlys, mae unrhyw gollfarn a gafodd y person hwnnw fwy na phum mlynedd cyn dyddiad y penodiad i'w diystyru.

Gwybodaeth Cychwyn

I27 Atod. 11 para. 14 ddim mewn grym ar Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 156(2)**

I28 Atod. 11 para. 14 mewn grym ar 7.1.2014 gan O.S. 2013/3140, **ergl. 2(k)**

Anghymhwysu rhag penodi: oedran

- 15 Mae person wedi ei anghymhwysu rhag cael ei benodi'n Llywydd neu'n aelod wedi ymgymhwysu yn y gyfraith neu'n aelod lleyg o'r Tribiwnlys os yw'r person eisoes wedi cyrraedd 70 oed ar ddyddiad y penodiad.

Gwybodaeth Cychwyn

I29 Atod. 11 para. 15 ddim mewn grym ar Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 156(2)**

I30 Atod. 11 para. 15 mewn grym ar 7.1.2014 gan O.S. 2013/3140, **ergl. 2(k)**

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 07/07/2015.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011, ATODLEN 11. (See end of Document for details)

Anghymhwysio rhag penodi: penodiad blaenorol

- 16 (1) Mae person wedi ei anghymhwysio rhag cael ei benodi'n Llywydd ar sail penodiad blaenorol os yw'r person eisoes wedi ei benodi'n Llywydd am gyfnod o ddeng mlynedd neu fwy (boed mewn penodiadau olynol neu heb fod yn olynol).
- (2) Mae person wedi ei anghymhwysio rhag cael ei benodi'n aelod o'r Tribiwnlys wedi ymgymhwysio yn y gyfraith ar sail penodiad blaenorol os yw'r person eisoes wedi ei benodi'n aelod wedi ymgymhwysio yn y gyfraith am gyfnod o ddeng mlynedd neu fwy (boed mewn penodiadau olynol neu heb fod yn olynol).
- (3) Mae person wedi ei anghymhwysio rhag cael ei benodi'n aelod lleyg ar sail penodiad blaenorol os yw'r person eisoes wedi ei benodi'n aelod lleyg am gyfnod o ddeng mlynedd neu fwy (boed mewn penodiadau olynol neu heb fod yn olynol).

Gwybodaeth Cychwyn

- I31** Atod. 11 para. 16 ddim mewn grym ar Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 156(2)**
- I32** Atod. 11 para. 16 mewn grym ar 7.1.2014 gan O.S. 2013/3140, **ergl. 2(k)**

Anghymhwysio rhag penodi: diswyddiad blaenorol o swydd

- 17 Mae person wedi ei anghymhwysio rhag cael ei benodi'n Llywydd neu'n aelod wedi ymgymhwysio yn y gyfraith neu'n aelod lleyg o'r Tribiwnlys ar sail diswyddiad blaenorol os yw Gweinidogion Cymru wedi diswyddo'r person o'r Tribiwnlys yn flaenorol o dan baragraff 12.

Gwybodaeth Cychwyn

- I33** Atod. 11 para. 17 ddim mewn grym ar Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 156(2)**
- I34** Atod. 11 para. 17 mewn grym ar 7.1.2014 gan O.S. 2013/3140, **ergl. 2(k)**

RHAN 5

CYFFREDINOL

Dehongli

- 18 Yn yr Atodlen hon ystyr “rheoliadau penodi” yw rheoliadau a wneir o dan baragraff 9.

Gwybodaeth Cychwyn

- I35** Atod. 11 para. 18 ddim mewn grym ar Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 156(2)**
- I36** Atod. 11 para. 18 mewn grym ar 1.4.2012 gan O.S. 2012/969, **ergl. 2(l)**

Statws

Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 07/07/2015.

Newidiadau i ddeddfwriaeth:

Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011, ATODLEN 11.